

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060307

DOM
2023-09-19
Stockholm

Mål nr
F 14997-22

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2022-11-28 i mål nr F 3633-22,
se bilaga A

PARTER

Klagande

Staten genom Lantmäteriet
801 82 Gävle

Motpart

R.T

Ombud: P.T

SAKEN

Debitering av förrättningskostnad
(Lantmäteriets fakturanummer: 00000)

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 1973497

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Lantmäteriet (lantmäterimyndigheten) har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska fastställa lantmäterimyndighetens beslut om debitering i enlighet med slutfaktura nr

R.T har fått tillfälle att yttra sig men har inte hörts av.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Lantmäterimyndigheten har anfört i huvudsak följande.

Lantmäterimyndigheten är en avgiftsfinansierad myndighet som bedriver förrättningsverksamhet enligt principen om full kostnadstäckning.

Mark- och miljööverdomstolen har tidigare bedömt att lokallhyra utgör en sådan kostnad som omfattas av 4 § i förordningen om (1995:1459) om avgifter vid lantmäteriförrättningar. I likhet med detta är kostnaden för dusch, liksom för ombyte, packning av utrustning och liknande exempel på sådana kostnader som uppkommit inom ramen för handläggningen av förrättningen. Det är således motiverat att kostnaden ska bäras av den betalningsskyldige för vilken uppdraget utförts. Synsättet står i överensstämmelse med principen om att avgifter ska beräknas så att full kostnadstäckning uppnås. Om kostnaden inte kan debiteras de sakägare vars förrättning gett upphov till utgiften i fråga, skulle det i förlängningen i stället resultera i att kostnaden fördelas över hela sakägarkollektivet.

Fältarbete kan omfatta vitt skilda åtgärder som exempelvis gjutning av gränsmarkeringar vilket fordrar hantering av betong, eller röjning i skog medelst motorsåg för uppröjning av rågång. Nämnda exempel får kanske betraktas som ytterligheter men de är likväl förekommande i förrättningsverksamheten. Lika uppenbart som det är genomförandet av åtgärderna i fråga fordrar godkänd skyddsutrustning, lika uppenbart torde det vara att det efter ett dylikt arbetspass fordras dusch innan återgång till

kontorsmiljö. Även ett högst ordinärt fältarbete kan inte sällan resultera i behov av dusch för rengöring från i naturen förekommande element såsom lera, barr och ohyra.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Vad som är förrättningskostnader framgår av 2 kap. 6 § fjärde stycket fastighetsbildningslagen (1970:988). Uppräkningen i lagrummet är fullständig och kostnader av annat slag får inte påföras sakägare som förrättningskostnad. För lantmäterimyndighets handläggning av förrättning får förrättningskostnader tas ut i form av taxeavgift.

Taxeavgift ska beräknas efter hur lång tid som behövs för handläggning av förrättningen och införande i fastighetsregistret eller, om det är särskilt föreskrivet, tas ut med fast belopp, se 4 § förordningen (1995:1459) om avgifter vid lantmäteriförrättningar.

Mark- och miljööverdomstolen bedömer att dusch inte är ett moment som ryms inom vad som enligt förordningen behövs för handläggning av förrättningen. Lantmäterimyndigheten har därför inte rätt att debitera sakägare för detta. Överklagandet ska avslås.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Claes-Göran Sundberg, hovrättsråden Lars Olsson och Katarina Berglund Siegbahn, referent, samt tekniska rådet Ingela Boije af Gennäs.

Föredragande har varit Harry Hodzic.

PARTER

Klagande

R.T

Ombud: P.T

ÖVERKLAGAT BESLUT

Lantmäteriets debiteringsbeslut från den 22 juni 2022 berörande fakturanummer i ärende , se bilaga 1

SAKEN

Debitering av förrättningskostnader

DOMSLUT

1. Mark- och miljödomstolen sätter ned slutfakturan som R.T ska betala med 750 kronor.
 2. Mark- och miljödomstolens beslut om inhibition den 15 juli 2022 ska inte längre gälla.
-

BAKGRUND

Lantmäteriet fattade den 9 juni 2022 beslut i ärende avseende avstyckning berörande fastigheten A i Alvesta kommun. Slutfakturan på 111 000 kr avseende kostnad för nämnda förrättning skickades ut den 22 juni 2022.

Sökande i förrättningen var R.T har nu överklagat fakturan till mark- och miljödomstolen.

Mark- och miljödomstolen beslutade den 15 juli 2022 att förordna om inhibition av den överklagade fakturan.

YRKANDEN M.M.

R.T har yrkat att fakturan ska sättas ned och angett följande till stöd för sin talan.

Han har blivit föremål för olika besked från lantmäteriförrättare i försök att få till en avstyckning på fastigheten. Han har lidit skada i form av en otroligt lång handläggningstid, samt anlitat en specialist att föra hans talan. Nu har han erhållit en orimligt hög faktura.

Lantmäteriet har avstyrkt bifall till överklagandet och anført i huvudsak följande.

I ärendet har debiterats en tid om 74,5 timmar. De debiterade timmarna fördelar sig mellan de olika arbetsmomenten enligt följande:

Specifikation

Aktivitet	Timmar
Kartframställning, beräkning (FBK)	3,00
Beredning (FHB)	33,25
Sakägarkontakter (FHK)	6,25

Protokoll, beskrivning (FHP)	10,50
Sammanträde (FHS)	7,00
Fastighetsutredning (FHU)	2,00
Mätning (FÄM)	10,25
Leveranskontroll (FHQ)	2,25
Totalt	74,50

I momentet *Kartframställning, beräkning* innefattas huvudsakligen framtagande av karta (KA1).

I momentet *Beredning* har ingått beredning i handlägningsprogrammet av förändringar i fastighetsindelningen, diarieföring av inkomna handlingar och epost under ärendets gång, bedöma förutsättningar, utreda berörda fastigheter och befintliga rättigheter, genomgång av yrkanden, kartbeställning, färdigställande av ärende innan överlämning för arkivering, m. m.

Momentet *Sakägarkontakter* avser kontakter via brev/e-post/telefonsamtal som förevarit med sakägare. Förutom tidföring av själva kontakten läggs tid på förberedelser inför samtal samt efterarbete i form av dagboksanteckning, m. m. Momentet innefattar även myndighetskontakter, samråd och förberedelser för det.

Momentet *Protokoll, beskrivning* innefattar huvudsakligen lämplighetsprövning, framtagande av dokumenten beskrivning (BE1) och protokoll (PR1, PR2 och PR3) samt övriga formella och materiella bedömningar och prövningar samt att ta beslut. Under aktiviteten Sammanträde innefattas förutom tiden för själva genomförandet även tid för förberedelser för framtagande av dagordning och sammanträdesstrategi. Sammanträden hölls på Lantmäteriets kontor den 15 december 2021 samt i fält den 1 april 2022.

Momentet *Fastighetsutredning* innefattar bland annat att utreda berörda fastigheter och dess ägarförhållanden, befintliga rättigheter och allmänna intressen. Momentet innefattar framtagande av utredning (UT1).

Momentet *Mätning* innefattar huvudsakligen mätning, utstakning och markering (13 punkter) i fält jämte förberedelser såsom för packning och dusch.

Med *Leveranskontroll* avses kvalitetsgranskning av handläggning och kartredovisning. En Lantmäteriförrättning genomgår tre typer av granskning, en juridisk kvalitetsgranskning (kollegiegranskning), en granskning avseende förändringar i fastighetsregistrets kartdel samt en granskning avseende förändringar i fastighetsregistrets textdel.

Lantmäteriet anser att samtliga arbetsinsatser som debiterats i ärendet har varit nödvändiga och att den debiterade tiden vare sig som helhet eller för något av de enskilda momenten varit onormalt hög. Handläggningen går i huvudsak att följa genom att studera dagboksanteckningar och relevanta förrättningsdokument såsom protokoll och beskrivning.

I ärendet har nedskrivningar skett med sammanlagt 1,5 timmar motsvarande en upparbetad kostnad om 2 850 kronor. Nedskrivningarna har skett på grund av dubbelarbete och avser upparbetad tid under aktiviteten beredning.

Förrättningen har innefattat ett flertal omständigheter som medfört merarbete. Däribland märks särskilt strandskyddsfrågor samt överväganden i samband med hantering av yrkande om delning av fiske. Därtill kan konstateras att hänsyn behövde tas till fornlämning inom berört område. Vid handläggningen har exempelvis samråd genomförts med Länsstyrelsen i Kronobergs län och berörd fiskeområdesförening. Bedömningarna har varit relativt komplicerade.

Klaganden har bland annat anfört att de lidit skada på grund av lång handläggningstid. Det är oklart vad för skada klaganden anser sig ha drabbats av, det saknar emellertid betydelse i innevarande mål som endast avser prövning av om Lantmäteriet debiterat i skäligen omfattning för nedlagt arbete. Beträffande

handläggningstiden kan konstateras att förrättningen initierades i maj 2019 men att den faktiska handläggningen påbörjades först under februari 2020. Därefter kan noteras att förrättningen vid ett antal tillfällen uppehållits på grund av att sökanden behövt tid för övervägande, avvakta biträde av ombud med mera. Därtill har, eftersom sökanden önskade fysiskt sammanträde, handläggningen sinkats av omständigheter kopplade till pandemin. Även beträffande inplanering av sammanträde i fält kan konstateras att sökanden önskade att det skulle skjutas fram för att möjliggöra ombudets närvaro. Lantmäteriet delar således inte klagandens uppfattning om orsaken till handläggningens tidsutdräkt.

Klaganden har vidare anfört att han behövt anlita specialist som fört hans talan under förrättningen. Inte heller det har bäring på frågan om förrättningskostnadens skälighet.

Lantmäteriet anser att det inte finns skäl att reducera förrättningskostnaden. Handläggningen har skett på ett korrekt sätt och debiteringen har skett i skälig omfattning i enlighet med fällande taxa och bestämmelser.

Lantmäteriet har till sitt yttrande bifogat en specifikation över debiterad tid och avgift i förrättningen.

R.T har fått del av det som tillförts målet och tillfälle att slutföra sin talan.

DOMSKÄL

Målet har enligt 16 kap. 8 § fastighetsbildningslagen (1970:988), FBL, avgjorts utan sammanträde.

Enligt 4 § förordningen (1995:1459) om avgifter vid lantmäteriförrättningar ska avgiften beräknas utifrån hur lång tid som behövs för handläggning av förrättningen och införande i fastighetsregistret. Detta gäller om det inte överenskommits om fast pris (enligt 5 § samma förordning) eller om det är särskilt föreskrivet att det ska tas

ut avgift med fast belopp för vissa förrättningar, delar av förrättningar och i vissa fall införande i fastighetsregistret. Ytterligare regler om avgifterna finns framförallt i Lantmäteriets föreskrift till förordningarna om avgifter vid lantmäteriförrättningar LMFS 2018:5, 2019:4, 2020:2 och 2021:3.

Domstolen har att pröva om debiteringen har skett i enlighet med avgiftsförordningen och gällande föreskrifter samt om det arbete som Lantmäteriet lagt ner varit rimligt med hänsyn till ärendets omfattning och om kostnaden därmed varit skälig.

Mark- och miljödomstolens bedömning

Lantmäteriet har enligt sitt yttrande i målet tagit betalt för dusch på tidkoden FÄM. Mark- och miljödomstolen anser att en sådan personalvårdande åtgärd som att behöva duscha inte är en förrättningshandläggning. Åtgärden ska under alla förhållanden ombesörjas av myndigheten själv.

Av inlämnad tidredovisning framgår att Lantmäteriet haft fältarbete vid två olika tillfällen med två förrättningspersoner vid varje tillfälle. Någon precisering om hur mycket tid som har behövts för att duscha och om så skett vid båda mättillfällena och av båda berörda förrättningspersonerna framgår inte. Mark- och miljödomstolen anser att en skälig nedsättning istället får uppskattas till 0,5 timmar * 1 500 kr / timme = 750 kronor. Uppskattat timpris om 1500 kronor är en ungefärlig snittkostnad för den nedlagda tiden på tidkoden FÄM.

Efter genomgång av dagboksbladet i kombination med yttrandena, inskickade tidkort och övriga handlingar i målet finner mark- och miljödomstolen inte någon ytterligare särskild omständighet som innebär att någon åtgärd hade kunnat undvaras eller utförts på annat sätt eller med mindre tid. Något annat skäl att sätta ner den fakturerade förrättningskostnaden bedömer domstolen inte föreligger.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)

Överklagande senast den 19 december 2022.

Lena Pettersson

Björn Bodin

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Lena Pettersson, ordförande, och tekniska rådet Björn Bodin. Målet har handlagts av domstolshandläggaren Nanny Axelsson.

Hur man överklagar

MMD-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.